

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2008

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHARCÁLA**

STAIR

ARDLEIBHÉAL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2008

AISTRIÚCHÁN AR SCÉIM MHCÁLA

STAIR AN NUA-AOIS

ARDLEIBHÉAL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2008

AISTRIÚCHÁN AR SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN NUA-AOIS

ARDLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 marc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoirse a lua.

Gach foirse cuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = marc amháin

Mír eolais eile sa bhreis air sin (eg: foilsitheoir, dáta) = marc amháin

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le 3 fhoirse

N.B. ‘Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.’ ROE/CNCM *Treoirínite*, p.14.

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an cur chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéir, cé chomh maith agus a éiríonn leis an iarrthóir sin a dhéanamh go soiléir agus go loighiciúil?

Sainiú agus bunús
(uas = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Aidhmeanna a shonrú
(uas = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

Cur chuige a shonrú
(uas = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3
Go maith = 2
Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh d'fheabhas nó do laige na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith agus a éiríonn leis an iarrthóir seo a dhéanamh go soiléir agus go loighiciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoinse ar leith

go sármhaith = 22-25 marc
go han-mhaith = 17-21 marc
go maith = 13-16 marc
réasúnta = 9-12 marc
go lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoinse

go sármhaith = 15-17 marc
go han-mhaith = 12-14 marc
go maith = 9-11 marc
réasúnta = 6-8 marc
lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoinse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 marc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
lag = 0-1 marc amháin

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid slán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad ann féin agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>Go han-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 marc – Mar shampla</i> Scrúdú den doimhneacht chuí An úsáid a bhaintear as na foinsí Plé chóir chothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>Go han-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Lag:</i> 0-3
<i>Cur i láthair – 10 marc</i> Litearthacht Loighiciúlacht Leagan amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>Go han-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid slán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10

Go han-mhaith: 7-8

Go maith: 5-6

Réasúnta: 3-4

Lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉID-BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Tuiscint (20 marc)

- (a) An aincheist = an Mhór-Shochaí nó Cogadh Vítneam
Dhá ghné di lena gcuirtear an aincheist in iúl $2M + 2M = 4M$
- (b) D'fhéachfaí ar Johnson mar mheatachán
D'fhéachfaí ar SAM mar dhream a ghéilleann de ghrá na síochána
Bheadh polasaí eachtrach SAM gan éifeacht feasta
Thuigfeadh na cumhachtaí Cumannacha laige le himeacht SAM
B'fhéidir go spreagfaí ionsaitheacht na gCumannach
B'fhéidir go dtarraingeofaí an Tríú Cogadh Domhanda
DHÁ cheann ar bith acu sin thuas (d'fhéadfadh go mbeadh athrá ann ó chuid a) $4M \times 2 = 8M$
- (c) "Sláinte, Oideachas agus Leasa" a seasann an páiste dóibh = 4M
Cúis inghlactha leis an bhfreagra thuas = 4M
 $4M + 4M = 8M$

2. Comparáid (20 marc)

- (a) Tá Doiciméad A nó Doiciméad B inghlactha (ach míniú a thabhairt).
An Doiciméad a lua gan aon mhíniú a thabhairt = 0
Freagra gan tagairt ann ach don aon doiciméad amháin = 5M ar a mhéad
Sármhaith = 9-10 marc	Go han-mhaith = 7-8 marc	
Go maith = 5-6 mharc	Réasúnta = 3-4 mharc	
Lag = 0-2 mharc		10M
- (b) Ní mór na tuairimí a bheith á lua le tagairt do Dhoiciméad B
Ba cheart dhá chúis inghlactha a thabhairt leis an bhfreagra
- Marcáiltear gach cúis mar seo a leanas:-*
Sármhaith = 5 mharc	Go han-mhaith = 4 mharc	
Go maith = 3 mharc	Réasúnta = 2 mharc	
Lag = 0-marc amháin		10M

3. *Criticeas* (20 marc)

- (a) Ní mór na tuairimí a bheith ag baint le Doiciméad A
Ba cheart dhá chúis inghlactha a thabhairt leis an bhfreagra
Sa chás nach luaitear ach cúis amháin le freagra = 5M ar a mhéad

Marcáiltear gach cúis mar seo a leanas:-

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc
Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc
Lag = 0 - marc amháin

10M

- (b) Ní mór na tuairimí a bheith ag baint le Doiciméad B
Ba cheart go mbeadh tagairt sa fhreagra do bhua amháin ar a laghad
agus do laige amháin ar a laghad.
Sa chás nach luaitear ach buanna i bhfreagra nó sa chás nach luaitear
ach laigí i bhfreagra = 5M ar a mhéad

Marcáiltear gach mír mar seo a leanas:-

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc
Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc
Lag = 0 - marc amháin

10M

4. *Comhthéacsúchán* (40 marc)

Tosaítear, le ceist 4, ar mharcáil de réir an ailt.

Marc Carnach = Uasmhéid 24 marc

Meastóireacht Ghinearálta = Uasmhéid 16 marc

Marc Carnach (CM)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfidh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hailt.

Tharlódh alt nó comhionann ailt ar cheann acu seo a leanas:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus / nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic / ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;

- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Roinnt ráiteas den suntas agus den fhiúntas maidir le fíric, míniúchán nó tráchttaireacht ar féidir, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh alt ann;
- (vii) Alt nó achoimre maith clabhsúir ar mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = 4 mharc ar a mhéad)

Nuair atá an freagra roinnte ina ailt nó a gcomhionann ag an scrúdaitheoir, bronnfar marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Sármhaith: 11-12 marc	Sárshaothar anailíse, léargais níos tráchttaireachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 marc	Eolas teoranta / ar éigin é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / Gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádála seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 14-16 marc
Go han-mhaith: 11-13 marc
Go maith: 6-10 marc
Réasúnta: 4-5 mharc
Lag: 2-3 mharc
An-lag: 0- marc amháin

Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí is iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceistanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus Roinn 3.

Leantar den phrionsabal seo maidir le marcáil de réir an ailt (CM agus MG) síos trí Roinn 2 agus Roinn 3. Bíonn marcanna CM agus marcanna MG i gcóimheas 60/40 le chéile ar feadh an pháipéir scrúdaithe ar fad.

Roinn 2: ÉIRE (200 marc)
agus
Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Éilítear ar an iarrthóir i Roinn 2 agus i Roinn 3 freagra a thabhairt mar gheall ar cheist staire. Marcáiltear na freagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (CM) maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste mar a cuireadh í.

Uasmhéid CM = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) maidir le feabhas an fhreagra ina iomláine i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

An cheist a mharcáil

Agus an freagra á mharcáil, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir, ag déileáil leis an ábhar, maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an leibhéal seo agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas. Roinnfídh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hait.

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus / nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic / ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Roinnt ráiteas den suntas agus den fhiúntas maidir le fíric, míniúchán nó tráchttaireacht ar féidir, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh alt ann;
- (vii) Alt nó achoimre maith clabhsúir ar mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = 4 mharc ar a mhéad)

Bronnfaidh an scrúdaitheoir marcanna leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Marc Carnach (CM) (Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 marc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchttaireachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 marc	Eolas teoranta / ar éigin é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / Gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) (Uasmhéid = 40 marc)

- Sármhaith:** 34-40 marc Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchttaireacht fhorleitheadach.
- Go han-mhaith:** 28-33 marc Go han-mhaith – ach gan é sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ie: cruinn agus cuimsitheach.
- Go maith:** 22-27 marc Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchttaireacht a chuirtear ar fáil.
- Réasúnta:** 16-21 marc Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, eg: tráchttaireacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
- Lag:** 10-15 marc Go dona sa mhéid agus go dteiptear an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fiúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
- An-lag:** 0-9 marc Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á dtabhairt san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór agus a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (ie: níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith agus a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar a chuireann bonn iontaofa faoina chuid anailíse?
- Cé chomh mór agus a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (ie: an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

Nótaí faoi Topaicí faoi leith

ROINN 2: ÉIRE (200 marc)

Ceisteanna faoi dhá cheann de na sé topaic le freagairt.

Éire: Topaic 1

Éire agus an tAontas, 1815-1870

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (buanna + laigi)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 2

Gluaiseachtaí ar son Leasú Polaitíochta agus Sóisialta, 1870-1914

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (fadhbanna + iarrachtaí fadhbanna a réiteach)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: BEIRT i gceist (Redmond + Carson)
Sa chás nach luaitear ach duine AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

Éire: Topaic 3

Ar thóir an fhlaithis agus tionchar na críochdheighilte, 1912-1949

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 4

Diaspóra na hÉireann, 1840-1966

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 5

An pholaitíocht agus an tsochaí i dTuaisceart Éireann, 1949-1993

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth ar tháinig sí chun cinn? + ar éirigh léi?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

Éire: Topaic 6

An rialtas, an geilleagar agus an tsochaí i bPoblacht na hÉireann 1949-1989

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (gnóthaí inmheánacha + gnóthaí seachtracha)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR
(100 marc)

Ceist amháin as ceann **amháin** de na cúig topaic le freagairt.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 1
An náisiúnachas agus foirmiú stát san Eoraip, 1815-1871

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth? + cén toradh?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (monarcacht → poblacht + poblacht → impireacht)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (oibríthe talmhaíochta + oibríthe tionsclaíochta)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2
Náisiúnstáit agus teannas idirnáisiúnta, 1871-1920

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (gnóthaí inmheánacha + gnóthaí seachtracha)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3
Deachtóireacht agus daonlathas san Eoraip, 1920-1945

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Lenin + Stalin)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (an Bhreatain + an Ghearmáin)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
Easaontas agus ath-ailíniú san Eoraip, 1945-1992

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cúiseanna a bhí leis + an fáth ar theip air)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cuidiú + cosc)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (stair na Rúise + Stair na hEorpa)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Cúlú na hEorpa ó impireachtaí agus an toradh, 1945-1990

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: BEIRT i gceist (Ho Chi Minh + Sukarno)
Sa chás nach luaitear ach duine AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40
NÓTA: DHÁ ghné (fadhbanna + deiseanna)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid MG = 40

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2008

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHCÁLA**

**STAIR
AN LUATH-AOIS**

ARDLEIBHÉAL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2008

AISTRIÚCHÁN AR SCÉIM MHARCÁLA

STAIR AN LUATH-AOIS

ARDLEIBHÉAL

TUARASCÁIL AR AN STAIDÉAR TAIGHDE (TST)
(100 marc)

LÉITEAR AN tIOMLÁN SULA MARCÁILTEAR AON NÍ!

PLEAN IMLÍNEACH (15 marc)

Foinsí a lua = 6 mharc Gnéithe eile = 9 marc

Foinsí a lua

Iarrtar trí fhoirse oiriúnach a lua.

Gach foirse cuí a lua go cruinn = 2 mharc

Údar agus teideal amháin = marc amháin

Mír eolais eile sa bhreis air sin (eg: foilsitheoir, dáta) = marc amháin

2 mharc x 3 = uasmhéid 6 mharc maidir le 3 fhoirse

N.B. 'Ní ghlacfar le gnáth-théacsleabhair scoile mar fhoinsí oiriúnacha chun críche staidéir thaighde.' ROE/CNCM *Treoirínite*, p.14

An t-ábhar staidéir atá molta a shainiú agus bunús a thabhairt dó, ag sonrú na n-aidhmeanna agus an cur chuige atá i gceist.

An leagann an t-iarrthóir amach go soiléir an t-ábhar a bhfuil sé i gceist staidéar a dhéanamh air agus an chúis go ndéantar? An leagann an t-iarrthóir amach na haidhmeanna leis an staidéar agus an chaoi ar dóigh go mbainfear amach iad?

Maidir le gach ceann de na trí chritéir, cé chomh maith agus a éiríonn leis an iarrthóir sin a dhéanamh go soiléir agus go loighiciúil?

Sainiú agus bunús
(uas = 3 mharc)

Aidhmeanna a shonrú
(uas = 3 mharc)

Cur chuige a shonrú
(uas = 3 mharc)

Go han-mhaith = 3

Go han-mhaith = 3

Go han-mhaith = 3

Go maith = 2

Go maith = 2

Go maith = 2

Réasúnta = 1

Réasúnta = 1

Réasúnta = 1

MEASTÓIREACHT AR NA FOINSÍ (25 marc)

Tagairt a dhéanamh d'fheabhas nó do laige na bhfoinsí agus léargas a thabhairt ar an mbaint atá ag na foinsí leis an ábhar.

Cé chomh maith agus a éiríonn leis an iarrthóir seo a dhéanamh go soiléir agus go loighiciúil?

Tagairt do na TRÍ fhoirse ar leith

go sármhaith = 22-25 marc
go han-mhaith = 17-21 marc
go maith = 13-16 marc
réasúnta = 9-12 marc
lag = 0-8 marc

Gan ann ach tagairt do DHÁ fhoirse

go sármhaith = 15-17 marc
go han-mhaith = 12-14 marc
go maith = 9-11 marc
réasúnta = 6-8 marc
lag = 0-5 mharc

Gan ann ach tagairt d'fhoirse AMHÁIN

sármhaith = 8-9 marc
go han-mhaith = 6-7 marc
go maith = 4-5 mharc
réasúnta = 2-3 mharc
lag = 0- marc amháin

AISTE FHADA (60 marc)

Aiste staire = 50 marc

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde = 10 marc

Is féidir an t-athbhreithniú ar an bpróiseas taighde a bheith ina chuid slán den aiste nó is féidir é a chur i láthair mar ghné ar leith den obair.

Ba cheart an aiste staire a mheas mar aonad ann féin agus marcanna as 50 a bhronnadh mar seo a leanas

<i>Eolas ar an stair – 25 marc</i> Críochnúil, cruinn agus ag baint le hábhar an teidil	<i>Sármhaith:</i> 21-25 <i>Go han-mhaith:</i> 16-20 <i>Go maith:</i> 11-15 <i>Réasúnta:</i> 6-10 <i>Lag:</i> 0-5
<i>Scileanna taighde – 15 marc – Mar shampla</i> Scrúdú den doimhneacht chuí An úsáid a bhaintear as na foinsí Plé chóir chothrom ar na ceisteanna	<i>Sármhaith:</i> 13-15 <i>Go han-mhaith:</i> 10-12 <i>Go maith:</i> 7-9 <i>Réasúnta:</i> 4-6 <i>Lag:</i> 0-3
<i>Cur i láthair – 10 marc</i> Litearthacht Loighiciúlacht Leagan amach	<i>Sármhaith:</i> 9-10 <i>Go han-mhaith:</i> 7-8 <i>Go maith:</i> 5-6 <i>Réasúnta:</i> 3-4 <i>Lag:</i> 0-2

Athbhreithniú ar an bpróiseas taighde (10 marc)

Is féidir seo a chur i láthair mar chuid ann féin nó mar chuid slán den aiste.

Ba cheart don scrúdaitheoir an cuntas ar an bpróiseas taighde a mheas ina iomláine, agus marcanna a bhronnadh mar seo a leanas:

Sármhaith: 9-10

Go han-mhaith: 7-8

Go maith: 5-6

Réasúnta: 3-4

Lag: 0-2

Roinn 1: CEIST DHOICIMÉID-BHUNAITHE (CDB) (100 marc)

1. Tuiscint (20 marc)

- (a) Tá mná ag éirí níos dána agus níos dána / caitheann siad éadach gríosaitheach / is deacair iad a dhéanamh amach ó na fir / bíonn athrú sa bhfaisean lá i ndiaidh an lae / bíonn amhráin gháirsiúla á ngabháil acu
DHÁ cheann ar bith acu sin thuas ar 3M an ceann 3M x 2 = 6M
- (b) Tabharfar colscaradh don fhear má chruthaíonn sé go raibh a bhean in adhaltranas. 4M
- (c) Is féidir le bean colscaradh a fháil má chiontaítear a fear in adhaltranas. 4M
- (d) Mar léiríonn focail an aspail (an Bhíobla / an tSoiscéil) (3M)
gur dualgas cómhálartach / comaoine / comhionannais é an pósadh chomh fada agus a bhaineann le cearta pósta (3M) 6M

2. Comparáid (20 marc)

- (a) **Dhá** dhifríocht ó thaobh tuine @ 5M an ceann
Marcáiltear an dá dhifríocht ó 0-5 de réir feabhais
- Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc Go maith = 3 mharc
Réasúnta = 2 mharc Lag = 0 - marc amháin 10M
- (b) Tá Doiciméad A nó Doiciméad B inghlachta (ach míniú a thabhairt).
An Doiciméad a lua gan aon mhíniú a thabhairt = 0
Freagra gan tagairt ann ach don aon doiciméad amháin = 5M ar a mhéad
- Sármhaith = 9-10 marc An-mhaith = 7-8 marc Go maith = 5-6 mharc
Réasúnta = 3-4 mharc Lag = 0-2 mharc 10M

3. **Criticeas (20 marc)**

- (a) **Dhá** mhír fianaise a chuireann bonn faoin maíomh ag Calvin gur deacair na mná a aithint ó na fir agus / nó a bhaineann bonn uaidh @ 5M an mhír
Marcáiltear gach mír ó 0-5 de réir a feabhas

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Lag = 0 - marc amháin 10M

- (b) **Dhá** chúis go bhféadfadh tuairim dlí mar atá i ndoiciméad B bheith úsáideach / cothrom / neamhúsáideach mar fhoinsé staire @ 5M an chúis
Marcáiltear gach cúis ó 0-5 de réir feabhais

Sármhaith = 5 mharc Go han-mhaith = 4 mharc Go maith = 3 mharc Réasúnta = 2 mharc Lag = 0 - marc amháin 10M

4. **Comhthéacsúchán (40 marc)**

Tosaítear, le ceist 4, ar mharcáil de réir an ailt.

Marc Carnach = Uasmhéid 24 marc

DHÁ ghné (eaglais nua agus sochaí nua)

Sa chás nach dtagraítear ach do cheann amháin, Uasmhéid CM = 20 marc

Meastóireacht Ghinearálta = Uasmhéid 16 marc

Marc Carnach (CM)

Marcanna iad seo a bhronntar maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste a cuireadh.

Roinnfidh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hailt.

Tharlódh alt nó comhionann ailt ar cheann acu seo a leanas:

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus / nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic / ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Roinnt ráiteas den suntas agus den fhiúntas maidir le fíric, míniúchán nó tráchttaireacht ar féidir, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh alt ann;
- (vii) Alt nó achoimre maith clabhsúir ar mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = 4 mharc ar a mhéad)

Nuair atá an freagra roinnte ina ailt nó a gcomhionann ag an scrúdaitheoir, bronnfar marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Sármhaith: 11-12 marc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 marc	Eolas teoranta / ar éigin é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / Gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

Agus marcanna MG á mbronnadh, tabharfaidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh. Beidh an tábla grádála seo a leanas i bhfeidhm:

Sármhaith: 14-16 marc
Go han-mhaith: 11-13 marc
Go maith: 6-10 marc
Réasúnta: 4-5 mharc
Lag: 2-3 mharc
An-lag: 0- marc amháin

Agus marcanna MG á mbronnadh, níor cheart go mbeadh an scrúdaitheoir ag súil le freagraí is iomláine ná 40% i gcomparáid leis na freagraí ar na ceisteanna níos faide maidir le topaicí i Roinn 2 agus Roinn 3.

Leantar den phrionsabal seo maidir le marcáil de réir an ailt (CM agus MG) síos trí Roinn 2 agus Roinn 3. Bíonn marcanna CM agus marcanna MG i gcóimheas 60/40 le chéile ar feadh an pháipéir scrúdaithe ar fad.

Roinn 2: ÉIRE (200 marc)
agus
Roinn 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR (100 marc)

Éilítear ar an iarrthóir i Roinn 2 agus i Roinn 3 freagra a thabhairt mar gheall ar cheist staire. Marcáiltear na freagraí faoi dhá cheannteideal:

Marc Carnach (CM) maidir le hábhar staire atá cruinn agus ag baint le hábhar na ceiste mar a cuireadh í.

Uasmhéid CM = 60 marc.

Meastóireacht Ghinearálta (MG) maidir le feabhas an fhreagra ina iomláine i gcomhthéacs na ceiste a cuireadh.

Uasmhéid MG = 40 marc.

An Freagra a mharcáil

Agus an freagra á mharcáil, beidh dearcadh oscailte ag an scrúdaitheoir, ag déileáil leis an ábhar, maidir leis an réimse freagraí inghlactha a bhféadfaí bheith ag súil leo ó iarrthóir ar an leibhéal seo agus beidh tuiscint ag an scrúdaitheoir ar scóip an eolais agus na scileanna staire a éilítear faoin siollabas. Roinnfidh an scrúdaitheoir an freagra ina ailt nó ina aonaid ba chomhionann le hait.

- (i) Réamhrá fiúntach ina dtráchtar ar chúlra an cháis agus / nó ina leagtar síos na téarmaí agus ina mínítear an cur chuige;
- (ii) Eachtra, ré nó céim i sraith eachtraí;
- (iii) Gné a bhaineann le topaic / ceist agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (iv) Pointe mar chuid d'argóint nó plé agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (v) Míniú ar choincheap nó ar théarma agus tagairtí d'fhíricí mar bhonn leis;
- (vi) Roinnt ráiteas den suntas agus den fhiúntas maidir le fíric, míniúchán nó tráchttaireacht ar féidir, ainneoin gan ceangal ná gaol eatarthu, iad a thabhairt le chéile agus a mheas mar a bheadh alt ann;
- (vii) Alt nó achoimre maith clabhsúir ar mó ag baint leis ná athrá díreach.

(Achoimre nach bhfuil ann ach athrá = 4 mharc ar a mhéad)

Bronnfaidh an scrúdaitheoir marcanna i leith gach ailt nó a chomhionann mar seo a leanas:

Marc Carnach (CM)
(Uasmhéid = 60 marc)

Sármhaith: 11-12 marc	Sárshaothar anailíse, léargais nó tráchtairéachta. Eolas cruinn, suntasach á chur i láthair go soiléir.
Go han-mhaith: 8-10 marc	Ábhar an-mhaith, á chur i láthair go cruinn soiléir.
Go maith: 6-7 marc	Eolas fiúntach, á chur i láthair go maith.
Réasúnta: 3-5 marc	Eolas teoranta / ar éigin é á chur i láthair
Lag: 0-2 mharc	Gan tábhacht / Gan baint le hábhar / botúin thromchúiseacha.

Meastóireacht Ghinearálta (MG)

(Uasmhéid = 40 marc)

Sármhaith: 34-40 marc	Sármhaith sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, go háirithe sa chás go léirítear foghlaim mhionghéar, léitheoireacht leathanréimseach, cumas anailíse nó tráchtairéacht fhorleitheadach.
Go han-mhaith: 28-33 marc	Go han-mhaith – ach gan é sármhaith – sa chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ie: cruinn agus cuimsitheach.
Go maith: 22-27 marc	Ar chaighdeán maith ó thaobh an chaoi a ndéileáiltear leis an gceist a cuireadh, ach gan é eisceachtúil maidir leis an eolas ná an tráchtairéacht a chuirtear ar fáil.
Réasúnta: 16-21 marc	Iarracht réasúnta an cheist a cuireadh a fhreagairt, ach lochtanna sonracha air, eg: tráchtairéacht neamhiomlán, sonraí nach mbaineann le hábhar, míchruinneas ó thaobh fíricí.
Lag: 10-15 marc	Go dona sa mhéid agus go dteiptear an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt, ach fiúntas áirithe leis ina dhiaidh sin féin.
An-lag: 0-9 marc	Freagra an-dona nach bhfuil ann, ar an gcuid is fearr de, ach blúiríní eolais.

Agus marcanna MG á mbronnadh, déanfaidh an scrúdaitheoir feabhas an fhreagra a mheas agus na gnéithe seo a leanas á dtabhairt san áireamh de réir mar is cuí:

- Cé chomh mór agus a léirigh an t-iarrthóir cumas anailís a dhéanamh ar na nithe a bhaineann leis an gceist a cuireadh (ie: níos mó ná tuairisc reacaireachta sa fhreagra)?
- Cé chomh maith agus a láimhseáil an t-iarrthóir an fhianaise a bhaineann le hábhar agus a chuireann bonn iontaofa faoina chuid anailíse?
- Cé chomh mór agus a léirigh an t-iarrthóir cumas cúis a chur i láthair agus a theacht ar lón tátail (ie: an cheist mar a cuireadh í a fhreagairt)?

Nótaí faoi Topaicí faoi leith

ROINN 2: ÉIRE (200 marc)

Ceist amháin le freagairt as dhá cheann de na sé topaic.

Éire: Topaic 1

Leasú agus Reifirméisean in Éirinn na dTúdarach, 1494-1558

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth chomh cumhachtach? + cén fáth éirí amach?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth polasaí plandála? + cé chomh maith agus a d' éirigh leis?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

Éire: Topaic 2

Éirí amach agus concas in Éirinn i réimeas Eilíse, 1558-1603

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cé chomh tromchúiseach agus a bhí an bhagairt? + conas a dhéileáil an bhanríon leis?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

Éire: Topaic 3

**An ríocht in aghaidh na coilíneachta – an streachailt don lámh in uachtar
in Éirinn, 1603-1660**

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: TRÍ ghné (polaitíocht + eacnamaíocht + creideamh)
Sa chás nach luaitear ach DHÁ ghné, Uasmhéid CM = 50
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Max CM = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

Éire: Topaic 4

Cinsealacht choilíneachta a bhunú, 1660-1715

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Séarlas + Séamas)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: TRÍ ghné (cé na daoine? + cad iad na dlíthe? + cén fáth nár cuireadh i bhfeidhm iad?)
Sa chás nach luaitear ach DHÁ ghné, Uasmhéid CM = 50
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Max CM = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (príomhearraí onnmhaireachta + tionchar ón srian ar thrádáil)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

Éire: Topaic 5

An choilíneacht in aghaidh na ríochta – teannas in Éirinn i lár an ochtú haois déag, 1715-1770

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: TRÍ ghné (cérbh iad? + cé na gníomhartha? + cén iarmhairt?)
Sa chás nach luaitear ach DHÁ ghné, Uasmhéid CM = 50
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Max CM = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

Éire: Topaic 6

Deireadh na ríochta Éireannaí agus bunú an Aontais, 1770-1815

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (na Tírghráthóirí + na hÓglaigh)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (na hÉireannaigh Aontaithe + an tOrd Oráisteach)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (aidhmeanna? + cé chomh mór agus a baineadh amach iad?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

ROINN 3: AN EORAIP AGUS AN DOMHAN MÓR
(100 marc)

Ceist amháin as ceann **amháin** de na cúig topaic le freagairt.

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 2

**Creideamh agus cumhacht: an pholaitíocht i ndeireadh an séú haois déag,
1567-1609**

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 3

Éiclips na Sean-Eorpa, 1609-1660

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (Galileo mar eolaí + os comhair na Cúistiúnachta)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth an éirí amach? + cén fáth an comhcheangal arís leis an Spáinn?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50
4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 4
An Eoraip le linn ré Louis XIV, 1660-1715

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (cuspóirí sóisialta + cuspóirí polaitíochta)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (aidhmeanna + cé chomh maith agus a baineadh amach iad?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 5
Impireachtaí á mbunú, 1715-1775

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (polaitíocht + cúrsaí sóisialta / eacnamaíochta)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40
NÓTA: DHÁ ghné (an gnáthshaol ó lá go lá + an trádáil idirnáisiúnta)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

An Eoraip agus an domhan mór: Topaic 6
Impireachtaí faoi réabhlóid, 1775-1815

1. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

2. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

NÓTA: DHÁ ghné (cén fáth diúltú? + cén iarmhairt dá bharr?)
Sa chás nach luaitear ach ceann AMHÁIN, Uasmhéid CM = 50

3. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

4. Uasmhéid CM = 60
Uasmhéid OE = 40

